

Mesto Stupava

Civilná ochrana obyvateľstva

Základné informácie

OBSAH

1	ÚVODOM.....	4
2	VYBRANÉ ZÁKLADNÉ POJMY Z OBLASTI CIVILNEJ OCHRANY	4
3	DÔLEŽITÉ TELEFÓNNE ČÍSLA TIESŇOVÉHO VOLANIA	5
4	VŠEOBECNÉ ZÁSADY	6
4.1	Všeobecné zásady pri vyžadovaní pomoci	6
4.2	Všeobecné zásady činnosti pri ohrození	6
5	ANALÝZA OHROZENÍ PRE MESTO STUPAVA	6
6	VAROVANIE OBYVATEĽSTVA	7
6.1	Čo robiť, keď zaznie siréna ?	7
6.2	Varovné signály	8
6.2.1	Všeobecné ohrozenie	8
6.2.2	Ohrozenie vodou	8
6.2.3	Koniec ohrozenia	8
7	ČINNOSŤ V OBLASTI OHROZENEJ ÚNIKOM NEBEZPEČNÝCH LÁTOK.....	8
7.1	Únik nebezpečnej chemickej látky	9
7.2	Únik nebezpečnej biologickej látky	9
7.3	Únik rádioaktívnej látky	10
7.4	Dopravná nehoda vozidla prepravujúceho nebezpečnú látku	10
7.5	Ohrozenie povodňami a záplavami.....	11
7.5.1	Zásady správania sa v období povodní a záplav	11
7.5.2	Zásady správania sa po povodniach a záplavách	12
8	MIMORIADNE UDALOSTI V DÔSLEDKU EXTRÉMNYCH POVETERNOSTNÝCH PODMIENOK.....	12
8.1	Horúčava/ vysoká teplota vzduchu	12
8.2	Mráz/veľmi nízka teplota vzduchu	12
8.3	Vietor.....	13
8.4	Snehové jazyky a záveje	13
8.5	Sneženie	13
8.6	Poľadovica	14
8.7	Búrky	14
9	OSOBITNÉ UDALOSTI.....	14
9.1	Anonymné oznámenie	14
9.2	Podozrivá zásielka	15
10	EVAKUÁCIA A UKRYTIE	15
10.1	Činnosť pri nutnosti urýchleného opustenia ohrozeného priestoru	15

10.2	Úkrytová a evakuačná batožina	15
10.2.1	Úkrytie	16
10.3	Kam ísť v prípade vyhlásenia evakuácie?	16
10.4	Zásady správania sa v úkrytoch.....	17
11	OCHRANA TELA A PRVÁ POMOC	17
11.1	Improvizovaná ochrana dýchacích ciest a povrchu tela	17
11.1.1	Ochrana hlavy.....	17
11.1.2	Ochrana trupu	17
11.1.3	Ochrana rúk a nôh.....	18
11.2	Kde dostanete prostriedky individuálnej ochrany	18
11.3	Zásady prvej pomoci	18

1 ÚVODOM

Vážení občania, v tomto dokumente Vám poskytneme základné informácie, ktoré je potrebné vedieť pri ochrane života, zdravia alebo majetku v prípade ohrozenia haváriami, živelnými pohromami, katastrofami, ohrozeniami verejného zdravia II. stupňa, hromadným prílevom cudzincov na územie Slovenskej republiky alebo v prípade ohrozenia teroristickými útokmi. Cieľom je podať vám návod, ako postupovať pri mimoriadnej udalosti, aby nedošlo k ujme na zdraví, životoch a majetku.

2 VYBRANÉ ZÁKLADNÉ POJMY Z OBLASTI CIVILNEJ OCHRANY

Evakuácia - odsun ohrozených osôb, zvierat, prípadne vecí z určitého územia.

Lokalizačné práce - činnosti na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Likvidačné práce - činnosti na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

Mimoriadna situácia - obdobie ohrozenia alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie alebo na majetok, ktorá je vyhlásená podľa zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a počas ktorej sú vykonávané opatrenia na znižovanie rizík ohrozenia alebo postupy a činnosti na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

Mimoriadna udalosť - živelná pohroma, havária, katastrofa, ohrozenie verejného zdravia II. stupňa, ^{1b} hromadný prílev cudzincov na územie Slovenskej republiky alebo teroristický útok, pričom:

- a) **živelná pohroma** je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok,
- b) **havária** je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok,
- c) **katastrofa** je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živelných pohromy a havárie.

Nebezpečné látky - prírodné alebo syntetické látky, ktoré svojimi chemickými, fyzikálnymi, toxikologickými alebo biologickými vlastnosťami samostatne alebo v kombinácii môžu spôsobiť ohrozenie života, zdravia alebo majetku.

Núdzové ubytovanie - zabezpečenie dočasného bývania osôb ohrozených alebo osôb postihnutých následkami mimoriadnej udalosti.

Núdzové zásobovanie - zabezpečenie dočasného minimálneho stravovania, minimálnych dávok pitnej vody a poskytovanie ďalších základných potrieb osobám postihnutým

mimoriadnou udalosťou v medziach existujúcich podmienok na prežitie, najmä dodávok elektrickej energie, zabezpečenie tepla a základné zdravotnícke zabezpečenie.

Ohrozenie - obdobie, počas ktorého sa predpokladá nebezpečenstvo vzniku alebo rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.

Sebaochrana - pomoc vlastnými silami a prostriedkami, ktorá sa zameriava na ochranu vlastnej osoby a jej najbližšieho okolia a smeruje k zmierneniu alebo k zamedzeniu pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Ukrytie - ochrana osôb v ochranných stavbách pred možnými následkami mimoriadnych udalostí.

Záchrané práce - činnosti na záchranu života, zdravia osôb a záchranu majetku, ako aj na ich odsun z ohrozených alebo z postihnutých priestorov. Súčasťou záchranných prác sú činnosti na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti a vytvorenie podmienok na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

3 DÔLEŽITÉ TELEFÓNNE ČÍSLA TIESŇOVÉHO VOLANIA

Ak ste v ohrození života alebo zdravia, ak je ohrozený váš majetok, alebo ste účastníkom mimoriadnej udalosti, pri ktorej je ohrozený život, zdravie alebo majetok iných občanov, dožadujte sa poskytnutia pomoci na nasledujúcich telefónnych číslach tiesňového volania:

a) V prípade požiaru, dopravnej nehody, pri príznakoch chemického alebo biologického terorizmu, ohrozenia následkom živelných pohrôm, pri doručení podozrivej zásielky, anonymnom oznámení o uložení bomby (nebezpečnej látky) a iných mimoriadnych udalostí volajte telefónne číslo tiesňového volania:

112 - Integrovaný záchranný systém,

150 - Hasičský a záchranný zbor;

b) V prípade ohrozenia života a zdravia volajte:

155 - Zdravotnú záchrannú službu;

18155 - Leteckú záchrannú službu (ak je to relevantné);

c) V prípade oznámenia trestnej činnosti alebo ohrozenia jej následkom volajte:

158 – políciu;

159 – mestskú políciu

d) V iných prípadoch, ak je to relevantné, volajte,:

Polícia Stupava: 02/65 936 030

Mestská polícia: 02/ 65 934 100

4 VŠEOBECNÉ ZÁSADY

4.1 VŠEOBECNÉ ZÁSADY PRI VYŽADOVANÍ POMOCI

Ak vyžadujete pomoc v tiesni alebo pri oznamovaní správy o mimoriadnej udalosti, uveďte:

svoje meno a číslo telefónu, z ktorého telefonujete,

- druh udalosti (požiar, dopravná nehoda, povodeň, trestný čin a pod.),
- rozsah udalosti (požiar domu, bytu, lesa, ohrozenie života viacerých osôb, zaplavenie cesty, poľa, obce, a pod.),
- miesto udalosti,
- ak je na miesto udalosti sťažený prístup, uveďte spôsob prístupu, smer, odkiaľ je možné miesto udalosti dosiahnuť a druh prístupovej cesty (súkromná cesta, poľná cesta a pod.).

Po ukončení hovoru počkajte na spätné volanie operátora príslušnej záchrannej služby alebo polície.

4.2 VŠEOBECNÉ ZÁSADY ČINNOSTI PRI OHROZENÍ

- Uvedomte si, že najväčšiu hodnotu má ľudský život a zdravie a až potom záchrana majetku.
- Pamätajte na sebaochranu, poskytnutie prvej pomoci a vzájomnej pomoci v tiesni.
- Rešpektujte informácie poskytované prostredníctvom rozhlasu a televízie.
- Nerozširujte poplašné a neoverené správy.
- Nepodceňujte vzniknutú situáciu a zachovajte rozvahu.
- Netelefonujte zbytočne, aby ste počas mimoriadnej situácie nepreťažovali telefónnu sieť.
- Pomáhajte ostatným, najmä starým, chorým a bezvládnym ľuďom, postarajte sa o deti.
- Dodržiavajte pokyny pracovníkov civilnej ochrany a ďalších záchranných zložiek, orgánov štátnej správy a samosprávy.

5 ANALÝZA OHROZENÍ PRE MESTO STUPAVA

Mesto Stupava je ohrozované vznikom epidémií a epizootií (hromadné ochorenie zvierat v ohraničenom priestore, nákaza zvierat miestneho rozsahu).

V zimných mesiacoch je mesto pri dlhotrvajúcom snežení spojenom so silným vetrom ohrozené snehovou kalamitou. Pri dažďoch a mrholení pri teplotách blízkych 0°C je mesto ohrozené poľadovicou.

Pri dlhotrvajúcich intenzívnych alebo extrémnych dažďoch alebo pri prudkom topení snehovej pokrývky môže byť časť mesta ohrozená vybrežením/vyliatím Stupavského potoka. Jeho úzke koryto nie je dostatočne dimenzované na odvodnenie rozsiahleho povodia pri veľmi vysokých prietokoch vody.

Ďalším možným zdrojom ohrozenia je únik prevážanej nebezpečnej látky po možnej havárii na ceste č. 1/2, ktorá prechádza stredom mesta, a na diaľnici D2 prechádzajúcej západne od mesta.

Ohrozenie obyvateľstva mesta pôsobením nebezpečných látok ich spracovávaním alebo skladovaním nehrozí.

V prípade nejasností alebo potreby podrobnejších údajov kontaktujte pracovníkov odboru civilnej ochrany a krízového riadenia Okresného úradu Malacky alebo navštívte stránku <https://www.minv.sk/>, na ktorej sa nachádza kompletná analýza územia obvodu z hľadiska možných mimoriadnych udalostí.

6 VAROVANIE OBYVATEĽSTVA

Varovanie obyvateľstva je jedno z najdôležitejších opatrení civilnej ochrany. Varovanie je vykonávané varovnými signálmi uskutočňovanými prostredníctvom sirén. Varovné signály sú následne dopĺňané hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Ak zaznie varovný signál a nejde o pravidelné preskúšanie:

- nastáva mimoriadna situácia,
- podľa tónu signálu a dĺžky jeho trvania zistíte, pred čím vás varuje, počúvajte následnú hovorenú informáciu vysielanú rozhlasom, televíziou alebo hlášením mestského rozhlasu.

6.1 ČO ROBIŤ, KEĎ ZAZNIE SIRÉNA ?

(mimo doby pravidelného preskúšania)

Pri pobyte mimo budovu - vyhľadajte čo najrýchlejšie úkryt, poprípade vstúpte do najbližšej budovy.

- Ak sa nachádzate v domácnosti - zhromaždite celú rodinu a byt neopúšťajte.
- Nesnažte sa vyzdvihnúť deti zo škôl a predškolských zariadení, budú pod vedením zodpovedných pracovníkov škôl presunuté do určených úkrytov
- Vytvorte izolovaný uzavretý priestor - uzavrite a utesnite okná, dvere a vetráky, odstavte klimatizáciu (netesnosti prelepte páskou, väčšie netesnosti môžete utesniť tkanivami namočenými vo vode s rozpustenými saponátmi). Uzavretím priestoru znížite pravdepodobnosť vlastného ohrozenia.
- Uhaste otvorený oheň a iné spaľovacie zariadenia.
- Sledujte vysielanie rozhlasu a televízie a riadte sa podľa vysielaných pokynov.
- Telefonujte len v súrnom prípade, nezaťažujte telefónne linky, najmä nevolajte čísla tiesňového volania.
- Postarajte sa o domáce a hospodárske zvieratá.
- Čakajte doma na ďalšie pokyny.

POZNÁMKA:

Overte si, či vo vašej blízkosti nie sú ohrození starí ľudia, chorí, neschopní pohybu!
Postarajte sa o deti bez dozoru! Pri akejkoľvek činnosti zachovávajte pokoj a rozvahu!

6.2 VAROVNÉ SIGNÁLY

6.2.1 Všeobecné ohrozenie

Varovanie obyvateľstva pri ohrození alebo pri vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti:

2 - minútový kolísavý tón sirén

Kolísavým tónom sirén v trvaní 2 minút sa počas vojnového stavu a počas vojny vyhlasuje aj ohrozenie v prípade možného vzdušného napadnutia územia štátu. Slovná informácia pri takomto ohrození obsahuje vymedzenia územia, pre ktoré je ohrozenie vyhlásené a výraz "VZDUŠNÝ POPLACH"

6.2.2 Ohrozenie vodou

Varovanie obyvateľstva pri ohrození ničivými účinkami vody

6 - minútový stály tón sirén

6.2.3 Koniec ohrozenia

Koniec ohrozenia alebo koniec pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti

2 - minútový stály tón sirén bez opakovania ! POZOR !

Každý druhý piatok v mesiaci sa o 12.00 hod. vykonáva preskúšanie prevádzkyschopnosti systémov varovania dvojminútovým stálym tónom sirén. O pravidelnom preskúšaní funkčnosti sirén a o ďalších skúškach mimo tohto termínu informujú rozhlas, televízia a tlač.

7 ČINNOSŤ V OBLASTI OHROZENEJ ÚNIKOM NEBEZPEČNÝCH LÁTKOK

Nebezpečné látky sú prírodné alebo syntetické látky, ktoré svojimi chemickými, fyzikálnymi, toxikologickými alebo biologickými vlastnosťami samostatne alebo v kombinácii môžu spôsobiť ohrozenie života, zdravia alebo majetku. Všeobecne pod nebezpečnými látkami rozumieme chemické, rádioaktívne alebo biologické látky.

Únik nebezpečných látok môže byť spôsobený deštrukciou stacionárneho zdroja nebezpečnej látky (výrobné zariadenie, sklad, zariadenie využívajúce nebezpečnú látku ako médium napr. chladiarenské zariadenie) alebo z mobilného zdroja pri preprave nebezpečnej látky (autá alebo železničné vagóny určené na prepravu nebezpečných látok).

Ohrozenie nebezpečnými látkami môže byť spôsobené aj teroristickým útokom.

7.1 ÚNIK NEBEZPEČNEJ CHEMICKEJ LÁTKY

(alebo v prípade chemického terorizmu)

Nebezpečné chemické látky spôsobujú poškodenie centrálného nervového systému, dýchacích orgánov, zažívacieho traktu, poškodenie kože, alebo narušujú metabolizmus postihnutého. V prípade havárie spojenej s únikom nebezpečných chemických látok pôsobia na okolie v podobe plynu alebo výparov. V prípade teroristického útoku môžu byť použité vo forme aerosólov alebo plynu, prípadne môžu byť použité na zamorenie vodných zdrojov.

Keď zaznie varovný signál sirény pri pobyte v budove:

- zostaňte vo vnútri, prípadne sa ukryte v úkryte (ak je dostupný),
- vytvorte izolovaný uzavretý priestor - uzavrite a utesnite okná, dvere, vetráky, odstavte klimatizáciu,
- pripravte si improvizovanú ochranu dýchacích ciest, očí a odkrytých častí tela,
- zapnite rozhlas, televíziu a sledujte vysielanie,
- riadte sa podľa vysielaných pokynov, nepodceňujte riziko,
- pripravte si evakuačnú batožinu,
- telefonujte len v súrnom prípade, nezaťažujte telefónne linky,
- poskytnite pomoc chorým, postihnutým osobám, osobám neschopným pohybu, starším osobám, postarajte sa o deti bez dozoru,
- zachovávajte rozvahu a pokoj,
- budovu opustite len na pokyn.

Keď zaznie varovný signál sirény pri pobyte mimo budovu:

- zachovajte rozvahu, zorientujte sa podľa situácie a rozhodnite sa pre opustenie priestoru ohrozeného nebezpečnou chemickou látkou,
- vaše rozhodnutie je závislé od smeru vetra šíriaceho nebezpečnú látku zo zdroja úniku a vašej polohy; ak sa nachádzate v smere vetra a ste v časovej tiesni, okamžite vyhľadajte úkrytie v budovách a postupujte ako pri pobyte v budove.

7.2 ÚNIK NEBEZPEČNEJ BIOLOGICKEJ LÁTKY

(alebo v prípade bioterorizmu)

Bakteriologické (biologické) nebezpečné látky môžu byť použité vo forme aerosólu (baktérie, vírusy) vytvoreného v ovzduší alebo uzatvorenom priestore priamo alebo prostredníctvom vetracích zariadení, vypustením infikovaného hmyzu (vši, blchy, muchy a podobne), infikovaním vodných zdrojov, potravín, alebo krmovín. Postihnutý použitie biologických prostriedkov spravidla nezistí ihneď po ich použití. Pri podozrení ich použitia sa výskyt zisťuje odberom vzoriek a následnou mikrobiologickou analýzou.

Pri podozrení z úniku alebo pri úniku biologickej látky resp. pri použití biologických prostriedkov postupujte tak, ako pri úniku nebezpečnej chemickej látky. Zvlášť treba:

- dôsledne dodržiavať karanténne hygienické, protiepidemiologické, protiepzootické opatrenia,
- sledovať informácie o situácii poskytované miestnou samosprávou,
- pravidelne kontrolovať telesnú teplotu,
- hlásiť podozrenie z ochorenia, alebo zvýšený výskyt ochorení osôb a zvierat orgánom obce alebo spádovému zdravotníckemu zariadeniu, prípadne orgánom civilnej ochrany,
- obmedzovať pohyb mimo budovu a budovu opúšťať iba na nevyhnutný čas (napríklad nákup základných životných potrieb),
- priebežne uskutočňovať v rámci svojich možností dezinfekciu vo svojich bytoch a v domoch.

Pri vyhlásení karantény platí zákaz zhromažďovania osôb a zákaz voľného pohybu mimo uzatvorených priestorov bez nasadených ochranných prostriedkov.

7.3 ÚNIK RÁDIOAKTÍVNEJ LÁTKY

(alebo pri havárii jadrovej elektrárne)

Čo najskôr sa ukryte v uzavretej miestnosti (najlepšie v pivničných priestoroch),

- pokiaľ ste mohli prísť do styku s rádioaktívnymi látkami v čase, než ste sa stačili ukryť, potom - pred vstupom do budovy kontaminovaný vrchný odev a obuv odložte do nepriedušného obalu a nepoužívajte ich,
- dôkladne si umyte ruky, tvár a vlasy, vypláchnite si oči, ústa, vyčistite si nos a uši,
- ak je to možné, osprchujte sa a vymeňte si bielizeň,
- uzavrite a utesnite okná a dvere, vypnite ventilačné a klimatizačné zariadenia,
- sledujte správy v hromadných informačných prostriedkoch,
- pripravte si prostriedky improvizovanej ochrany dýchacích ciest a povrchu tela,
- jódové prípravky užite po zaznení varovného signálu o vzniku radiačnej havárie atómovej elektrárne. Dávkovanie a spôsob použitia je uvedený v návode na krabíčke alebo v informačnom letáčku,
- zabezpečte svoje potraviny a zásoby vody pred možnou kontamináciou uložením do obalov, chladničky, mrazničky alebo komory. Nepoužívajte nechránené potraviny, ovocie a zeleninu,
- pripravte si evakuačnú batožinu, čakajte na ďalšie pokyny,
- postarajte sa o hospodárske zvieratá, zatvorte ich a dajte im zásobu krmovín a vody na dva dni, zásoby krmiva a vody zabezpečte pred kontamináciou prekrytím plachtou alebo fóliou z plastu a pod.

7.4 DOPRAVNÁ NEHODA VOZIDLA PREPRAVUJÚCEHO NEBEZPEČNÚ LÁTKU

Ak ste účastníkom dopravnej nehody, pri ktorej došlo k úniku nebezpečnej látky:

- odstavte vozidlo, podľa možností mimo dosah pôsobenia nebezpečnej látky tak, aby zostala zachovaná priepustnosť komunikácie pre príchod záchranných zložiek,

- ak ste sa neočakávane ocitli v dosahu pôsobenia nebezpečnej látky zastavte motor vozidla a urýchlene opustite zamorený priestor, chráňte si dýchacie cesty vreckovkou,
- bez ohrozenia vlastného života zistite, čo sa stalo, v žiadnom prípade sa nepribližujte k havarovanému dopravnému prostriedku,
- oznámte nehodu hasičskej a záchrannej službe, zdravotnej záchrannej službe alebo polícii,
- nedotýkajte sa nebezpečnej látky ani predmetov, ktoré by mohli byť ňou kontaminované,
- po príchode záchranných zložiek sa riadte pokynmi veliteľa zásahu alebo polície.

VŽDY PLATÍ !!!

Ochranná maska a akákoľvek náhrada, slúži iba na únik z ohrozeného priestoru.

Nebezpečná látka sa pri úniku šíri v smere vetra.

Únik z ohrozeného priestoru voľte kolmo na smer vetra.

7.5 OHROZENIE POVODŇAMI A ZÁPLAVAMI

O povodniach a záplavách hovoríme vtedy, keď sa zvýšia hladiny vodných tokov, voda vystúpi zo svojich korýt a zaplaví priľahlé územie, poprípade zaplaví územie dlhodobo pretrvávajúcou zrážkovou činnosťou.

ZÁSADY SPRÁVANIA SA PRED OHROZENÍM POVODŇAMI A ZÁPLAVAMI

- Vytipujte si bezpečné miesto, ktoré nebude zaplavené vodou,
- hodnotné veci zo suterénov, prízemných priestorov a garáží umiestnite do vyššieho poschodia,
- pripravte si vrecia s pieskom na utesnenie nízko položených dverí a okien,
- pripravte si trvanlivé potraviny a pitnú vodu na 2-3 dni,
- ak ste vlastníkom osobného automobilu, pripravte ho na použitie,
- pripravte sa na evakuáciu osôb, zvierat,
- upevnite veci, ktoré by mohla odniešť voda,
- pripravte si evakuačnú batožinu.

7.5.1 Zásady správania sa v období povodní a záplav

- Opustite ohrozený priestor,
- netelefonujte, len v prípade tiesňového volania,
- v prípade vyhlásenia evakuácie dodržujte zásady pre opustenie ohrozeného priestoru, rešpektujte pokyny členov evakuačnej komisie,
- v prípade časovej tiesne sa okamžite presuňte na vytipované miesto, ktoré nebude zaplavené vodou,
- nešírte paniku a nerozširujte neoverené správy.

7.5.2 Zásady správania sa po povodniach a záplavách

- Nechajte si skontrolovať stav obydli (statická narušenosť, obývatel'nosť), rozvody energií (plyn, elektrická energia), stav kanalizácie a rozvod vody.
- Zabezpečte likvidáciu uhynutých zvierat, poškodených potravín, poľnohospodárskych plodín zasiahnutých vodou, riad'te sa pokynmi hygienika.
- Informujte sa o miestach humanitárnej pomoci.
- Kontaktujte príslušné poisťovne ohľadom náhrady škôd.

8 MIMORIADNE UDALOSTI V DÔSLEDKU EXTRÉMNYCH POVETERNOSTNÝCH PODMIENOK

8.1 HORÚČAVA/ VYSOKÁ TEPLOTA VZDUCHU

2. stupeň - maximálna teplota vzduchu v rozpätí od (teplota > 35°C):

- vyhýbať sa pobytu na priamom slnku, najmä na poludnie a popoludní,
- nenechávať deti a zvieratá na priamom slnku, ani v stojacich automobiloch,
- dodržiavať pitný režim.

3. stupeň - dlhodobé dosahovanie maximálnej teploty vzduchu v rozpätí od (teplota > 40°C):

- vyhýbať sa pobytu na priamom slnku, najmä na poludnie a popoludní,
- dodržiavať pitný režim,
- nenechávať deti a zvieratá na priamom slnku, ani v stojacich automobiloch,
- pri pobyte na priamom slnku používať ochranné prostriedky pred priamym slnečným žiarením (pokrývka hlavy, ochranné krémy, slnečné okuliare a pod.).

8.2 MRÁZ/VEĽMI NÍZKA TEPLOTA VZDUCHU

2. stupeň - dosiahnutie minimálnej teploty vzduchu (teplota vzduchu nižšia ako -20°C). Silný mráz:

- chrániť sa primerane teplým oblečením a obuvou,
- chrániť nekryté časti tela ochranným (mastným) krémom,
- vykonať primerané opatrenia na ochranu hospodárskych plodín pred prízemnými mrazmi.

3. stupeň - minimálna teplota vzduchu (teplota vzduchu nižšia ako -30°C). Veľmi silný mráz:

- urýchlene vyhľadať teplé miesta (obytné zariadenia),
- vykonať primerané opatrenia v priemysle na ochranu pred silnými mrazmi (zateplenie...),
- chrániť nekryté časti tela ochranným (mastným) krémom.

8.3 VIETOR

2. stupeň - výskyt silného vetra, ktorý dosiahne krátkodobo (v nárazoch) rýchlosť (priemerná rýchlosť väčšia ako 20 m/s alebo nárazy vyššie ako 25 m/s):

- nezdržiavať sa na voľných plochách, nezdržiavať sa pri labilných prekážkach,
- zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- odložiť z dvorov voľne položené predmety, nepúšťať von deti, zabezpečiť domáce zvieratá,
- neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách, s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi obmedziť jazdu po otvorených veterných plochách,
- zabezpečiť okná, skleníky, voľne uložené predmety, pozbierať sušiacu sa bielizeň, pri jazde automobilom znížiť rýchlosť jazdy.

3. stupeň - výskyt mimoriadne silného vetra, ktorý dosiahne krátkodobo (v nárazoch) rýchlosť (priemerná rýchlosť vetra väčšia ako 25 m/s alebo nárazy vyššie ako 35 m/s):

- keď nie je nutné, nevychádzať z domu,
- nezdržiavať sa na voľných plochách,
- zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- nepúšťať von deti,
- s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi nejazdiť po otvorených veterných plochách,
- zabezpečiť žeriavy.

8.4 SNEHOVÉ JAZYKY A ZÁVEJE

2. stupeň - intenzívna tvorba snehových jazykov a závejov:

- vybaviť vozidlo zimnými technickými prostriedkami (zimné pneumatiky, snehové reťaze, vlečné lano, lopata a pod.),
- zabezpečiť sa komunikačnými prostriedkami (mobilný telefón, vysielacia a pod.) pre prípad núdze.

3. stupeň - mimoriadne intenzívna tvorba snehových jazykov a závejov:

- obmedziť pohyb vo vonkajšom prostredí,• obmedziť jazdu vozidlom a inými prostriedkami

8.5 SNEŽENIE

2. stupeň - silné sneženie pri ktorom spadne viac ako 20 cm nového snehu za 12 h:

- na horách sledovať a dodržiavať pokyny horskej služby,
- vybaviť vozidlo príslušnými technickými prostriedkami (zimné pneumatiky, snehové reťaze, vlečné lano, lopata a pod.),

- v prípade mokrého snehu a silného vetra obmedziť pohyb v lese a v blízkosti elektrických vedení.

3. stupeň - mimoriadne silné sneženie pri ktorom spadne viac ako 30 cm nového snehu za 12 h:

- obmedziť pobyt a pohyb (i dopravnými prostriedkami) v exteriéri

8.6 POĽADOVICA

2. stupeň : intenzívna tvorba poľadovice:

- obmedziť pobyt a pohyb (i dopravnými prostriedkami) v exteriéri,
- upraviť povrch chodníkov tak, aby umožňoval bezpečný pohyb.

3. stupeň - mimoriadne intenzívna tvorba poľadovice:

- obmedziť pobyt a pohyb i dopravnými prostriedkami v exteriéri,
- upraviť povrch chodníkov tak, aby umožňoval bezpečný pohyb.

8.7 BÚRKY

2. stupeň - výskyt silných búrok spojených s privalovými zrážkami s úhrnom viac ako 30mm za 1 h) a nárazy vetra s rýchlosťou väčšou ako 25m/s:

- nezdržiavať sa na voľných plochách,
- nezdržiavať sa pri labilných prekážkach
- zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- odložiť z dvorov voľne položené predmety,
- zabezpečiť domáce zvieratá,
- neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými
- automobilmí nejazdíť po otvorených veterných plochách

9 OSOBITNÉ UDALOSTI

9.1 ANONYMNÉ OZNÁMENIE

Anonymné oznámenie o uložení bomby alebo nebezpečnej látky sa často zameriava na vyvolanie strachu a paniky. Ako objekt sú zvolené priestory s väčším sústredením ľudí. Aj keď väčšinou ide o planý poplach, treba počítať s tým, že anonymná vyhrážka môže byť uskutočnená.

Čo robiť po anonymnom oznámení?

- okamžite oznámte udalosť na linku tiesňového volania 112, alebo na telefónne čísla 158 a 150,
- ak sa nachádzate v budove, ktorá je ohrozená, opustite budovu a vzdialte sa čo najďalej od tohto priestoru,

- do budovy sa vráťte až na pokyn príslušných orgánov.

9.2 PODOZRIVÁ ZÁSIELKA

Po prevzatí listu, resp. balíka zvážte skutočnosti, ktoré vás vedú k názoru, že ide o podozrivú zásielku. Takou môže byť napríklad neočakávaná zásielka od neznámeho odosielateľa s podozrivým rukopisom, zapáchajúca zásielka alebo zásielka s podozrivým obsahom. Po otvorení môže podozrenie vyvolať sypká hmota, neznámy predmet alebo výhražný text.

Čo robiť po prevzatí podozrivej zásielky?

- podozrivú zásielku neotvárajte a netraste s ňou,
- zásielku uložte do igelitového alebo iného vhodného obalu,
- opustite miestnosť, umyte si ruky a udalosť nahláste na linku tiesňového volania 112, alebo na telefónne čísla 158 a 150.

10 EVAKUÁCIA A UKRYTIE

10.1 ČINNOSŤ PRI NUTNOSTI URÝCHLENÉHO OPUSTENIA OHROZENÉHO PRIESTORU

V prípade, ak musíte rýchlo opustiť priestor ohrozenia, alebo sa nachádzate v uzatvorených priestoroch, vykonajte nasledovné opatrenia:

- uzatvorte prívod plynu, vody a elektriny,
- pripravte si a vezmite so sebou najnutnejšie veci (doklady, cenné veci malých rozmerov, lieky a pod.),
- uzamknite byt,
- presvedčte sa, či vaši susedia vedia o vzniknutej situácii,
- v prípade, ak sa vo vašom okolí nachádzajú deti, starí alebo nevládni ľudia – pomôžte im,
- sledujte rozhlas, televíziu, miestny rozhlas atď., kde sa dozviete informácie o možnom ohrození,
- dodržujte pokyny osôb a príslušných orgánov, ktoré zabezpečujú evakuáciu,
- použite prostriedky improvizovanej ochrany dýchacích ciest a povrchu tela,
- priestor opúšťajte najkratšou cestou, podľa možností kolmo na smer vetra,
- vždy zachovávajte rozvahu!

10.2 ÚKRYTOVÁ A EVAKUAČNÁ BATOŽINA

Odporúčaná hmotnosť úkrytovej batožiny: 10 - 15 kg

Odporúčaná hmotnosť evakuačnej batožiny: do 25 kg pre jedno dieťa, do 50 kg pre jedného dospelého.

Čo vám nemá chýbať v batožine?

- osobné doklady, dôležité dokumenty, peniaze, cennosti malých rozmerov,
- osobné lieky, vitamíny a nevyhnutné zdravotnícke potreby,

- základné trvanlivé potraviny a nápoje v nepriepustných obaloch na 2-3 dni,
- predmety osobnej hygieny a dennej potreby,
- náhradná bielizeň, odev, obuv, nepremokavý plášť,
- prikrývka, spací vak,
- vrecková lampa, sviečka a zápalky,
- ďalšie nevyhnutné osobné veci podľa potreby a uváženia (mobilný telefón),
- pre deti nezabudnite pribaliť hračku.

Zoznam vecí, ktoré je zakázané brať do úkrytu:

- zbrane všetkého druhu, alkohol a iné návykové látky, zapáchajúce a ľahko zápalné látky,
- objemné predmety, kočíky, periny a pod.,
- domáce zvieratá, psy, mačky a iné,
- zapaľovače, cigarety, ponorné variče, jedlá podliehajúce rýchlemu znehodnoteniu.

10.2.1 Ukrytie

Mesto Stupava nevlastný trvale budované ochranné stavby použiteľné na ukrytie obyvateľstva. Obyvatelia budú ukryvaní v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne po vykonaní príslušných úprav. Ak nastane situácia potreby zabezpečenia ukrytia, každému vlastníkovi rodinného alebo bytového domu bude doručený od člena úkrytovej komisie určovací list jednoduchého úkrytu budovaného svojpomocne /JÚBS/ a metodickú pomôcku s pokynmi na jeho dobudovanie. Pomôcka obsahuje aj pokyny, čo si máte vziať do úkrytu a taktiež zoznam, čo je zakázané brať do úkrytu. Požiadavky na materiál potrebný na dobudovanie JÚBS si uplatnite na Mestskom úrade v Stupave.

10.3 KAM ÍŠŤ V PRÍPADE VYHLÁSENIA EVAKUÁCIE?

V prípade ohrozenia v dôsledku záplav zapríčinených pretrvávajúcimi atmosférickými zrážkami obec v postihnutých lokalitách vyhlasuje evakuáciu. Po vyhlásení evakuácie postupujte nasledovne:

- Uzatvorte prívod plynu, vody a elektriny.
- Pripravte si a vezmite so sebou evakuačnú batožinu
- Uzamknite byt.
- Presvedčte sa, či vaši susedia vedia o vzniknutej situácii.
- V prípade, ak sa vo vašom okolí nachádzajú deti, starí alebo nevládni ľudia – pomôžte im.
- Sledujte rozhlas, televíziu, miestny rozhlas atď., kde sa dozviete informácie o možnom ohrození.
- Dodržujte pokyny osôb a príslušných orgánov, ktoré zabezpečujú evakuáciu.

Vykonajte presun do evakuačného strediska takto:

V evakuačnom stredisku sa dozviete trasu presunu do miesta ubytovania. Ak sa vykonáva evakuácia iba v rámci obce núdzové ubytovanie je v základnej škole v Stupave, v materských školách a ubytovacích zariadeniach na území mesta Stupava.

10.4 ZÁSADY SPRÁVANIA SA V ÚKRYTOCH

Správajte sa zodpovedne a riadte sa úkrytovým poriadkom, dbajte na pokyny obsluhy úkrytu,

- neplytvajte vodou a potravinami,
- udržiajte čistotu a poriadok,
- nepohybujte sa zbytočne po úkryte a nehovorte hlasno,
- chovajte sa pokojne, vzájomne si pomáhajte,
- nefajčite, nepoužívajte otvorený oheň a elektrické spotrebiče.

11 OCHRANA TELA A PRVÁ POMOC

11.1 IMPROVIZOVANÁ OCHRANA DÝCHACÍCH CIEST A POVRCHU TELA

Improvizované prostriedky individuálnej ochrany sú určené na ochranu dýchacích ciest a očí, ak neboli vydané ochranné masky a prostriedky na ochranu povrchu tela.

Improvizované prostriedky individuálnej ochrany sa používajú najmä pri:

- presune osôb do úkrytov,
- úniku z priestoru zamoreného nebezpečnou látkou,
- prekonávaní zamoreného priestoru,
- evakuácii obyvateľstva.

11.1.1 Ochrana hlavy

Odporúča sa použiť čiapky, šatky, šály, cez ktoré je vhodné natiahnuť kapucňu, prípadne nasadiť ochrannú prilbu (najlepšie cyklistickú, pracovnú, lyžiarsku a podobne).

Najvhodnejším spôsobom ochrany úst a nosa je prekrytie týchto častí kusom flanelovej tkaniny alebo froté uterákom mierne navlhčeným vo vode, vodnom roztoku sódy alebo kyseliny citrónovej. Oči chránime okuliarmi uzavretého typu. Vetracie prieduchy na okuliaroch prelepíme lepiacou páskou.

11.1.2 Ochrana trupu

Všeobecne platí zásada, že každý druh odevu poskytuje určitú mieru ochrany, pričom väčší počet vrstiev zvyšuje koeficient ochrany. Na ochranu môžete použiť dlhé zimné kabáty, bundy, nohavice, kombinézy, šuštiakové športové súpravy. Použité ochranné odevy je nutné dostatočne utesniť na krku, rukávoch a nohaviaciach. Netesnené zapínanie a rôzne nežiaduce trhliny v odevu je nutné prelepiť lepiacou páskou. Ku všetkým ochranným odevom je vhodné použiť nepremokavý plášť (napr. plášť do dažďa) alebo plachtu prehodenú cez hlavu.

11.1.3 Ochrana rúk a nôh

Veľmi dobrým ochranným prostriedkom rúk sú gumené rukavice. Pre ochranu nôh sú najvhodnejšie gumené a kožené čizmy, kožené vysoké topánky. Pri použití nízkych topánok je vhodné zhotoviť si návleky z igelitových vrecúšok alebo tašiek.

Pri použití improvizovanej ochrany je potrebné dodržiavať nasledujúce zásady:

- celý povrch tela musí byť zakrytý,
- všetky ochranné prostriedky je nutné čo najlepšie utesniť,
- na dosiahnutie vyšších ochranných účinkov kombinujte viac ochranných prostriedkov, alebo použite odev v niekoľkých vrstvách.

11.2 KDE DOSTANETE PROSTRIEDKY INDIVIDUÁLNEJ OCHRANY

Mesto Stupava uskladňuje, ošetruje a zabezpečuje výdaj prostriedkov individuálnej ochrany obyvateľstvu mesta, pre ktoré tieto prostriedky nezabezpečujú právnické osoby alebo podnikatelia, najmä počas vojny a vojnového stavu. Týmito prostriedkami sú, ochranné rúška . Pre ich plynulý výdaj zriaďuje výdajné stredisko v priestoroch Mestských technických služieb Stupava.

11.3 ZÁSADY PRVEJ POMOCI

PRVÁ POMOC - je súbor jednoduchých opatrení, ktoré môžu byť použité v každom čase, na každom mieste a ktoré môžu:

- zachrániť život,
- zabrániť zhoršeniu zdravotného stavu,
- urýchliť zotavenie.

Ako postupovať?

- Bez ohrozenia vlastného života zistíte, čo sa stalo,
- ako prvého vždy ošetríte najviac postihnutého,
- zabezpečte privolanie sanitky, lekára, alebo dopravu zraneného do zdravotníckeho zariadenia.

Ako poskytnúť prvú pomoc?

- Zastavte život ohrozujúce krvácanie,
- pri bezvedomí - zaistite voľnosť dýchacích ciest,
- pri zástave dýchania - poskytnite umelé dýchanie,
- pri zástave srdca - poskytnite nepriamu masáž srdca,
- venujte pozornosť protišokovým opatreniam.

Pamätajte !

- **Nepotrebuje osobitné vybavenie - improvizujte,**
- **nepreceňujte svoje sily, neohrozte samého seba,**

- **nehýbte s postihnutým viac, ako je nevyhnutné!**